

TIKĖJIMO TIESŲ TILTAI

Metų sukaktys

Sukanka 140 metų, kai Raseiniuose 1882 m. rugsėjo 12 d. gimė Boleslovas Dirmantas, advokatas, švietėjas, visuomenės ir politikos veikėjas, Ukmergės apskrities savivaldos organizatorius, pirmasis miesto burmistras. Dirbo advokatu Ukmergėje. Mieste įkūrė ir dvejus metus vadovavo „Saulės“ gimnazijai. Paskelbus nepriklausomybę, B. Dirmantas, kaip Lietuvos laikinosios Vyriausybės įgaliotinis Ukmergėje apskrities komisaro pareigoms, organizavo savivaldos organų kūrimąsi ir darbą. 1918–1919 m. buvo Ukmergės apskrities viršininkas, po to – pirmasis Ukmergės taikos teisėjas. Mirė 1950 m. spalio 10 d. Vokietijoje.

***

Sukanka 20 metų, kai Kaune 2002 m. rugsėjo 14 d. mirė Petras Našlėnas-Kerbelis, kunigas kanauninkas. Palaidotas Plungės bažnyčios šventoriuje. Gimė 1916 m. gruodžio 13 d. Laitelių kaime, Deltuvos valsčiuje, Ukmergės apskrityje.

***

Sukanka 100 metų, kai Padvarniškių kaime, Ukmergės rajone, 1922 m. rugsėjo 17 d. gimė Stasė Vitaitė-Babraitenė, poetė (slapyvardis – Smiltis). Mirė 1980 m. gruodžio 13 d. Lentvaryje. Palaidota Kaune.

***

Sukanka 160 metų, kai Kolyčių kaime, Pakruojo parapijoje, 1862 m. rugsėjo 23 d. gimė Juozapas Vembrė, kunigas, bažnyčios statytojas, visuomenininkas, švietėjas, knygnešių rėmėjas. 1914–1915 m., iki gyvenimo pabaigos, jis buvo Lyduokių Šv. arkangelo Mykolo parapijos klebonas, prašė bažnytinės vyresybės būti sugražintas į Anykščius. Lyduokiuose jis įsteigė Blaivybės draugijos skyrių, vietiniams dvarininkams talkinant 1915 m. pavasarį atidarė arbatinę. Jo iniciatyva buvo skubiai pradėta remontuoti apleista Lyduokių bažnyčia, sutvarkytas jos fasadas. Mirė 1915 m. spalio 24 d. Palaidotas Lyduokių bažnyčios šventoriuje.

***

Sukanka 135-eri metai, kai Kuršėnuose 1887 m. rugsėjo 26 d. gimė Alfonsas Taškūnas, pedagogas, matematikas. 1944–1959 m. mokytojavo Ukmergės pirmojoje vidurinėje mokykloje. Paskelbė 6 straipsnius apie matematikos mokymą. Mirė 1973 m. gruodžio 24 d. Ukmergėje.

**Ukmergės
Vlodo Šlaito viešosios
bibliotekos inf.**

Šiluvos atlaidų tradicijos nepalaužė jokie laikmečiai

Rugsėjo 7–15 d. Šiluvoje vyko Švč. Mergelės Marijos gimimo didieji atlaidai – Šilinės. Jau nuo XVI a. į juos traukdavo minios maldininkų iš atokiausių Lietuvos kampelių ir net Užnemunės, kur vyravo protestantai.

1775 m. gavus popiežiaus Pijaus VI leidimą, Švč. Mergelės Marijos gimimo atlaidai imti švęsti visą oktavą.

Plūstančių į Šiluvą maldininkų tarybinė milicija nesustabdydavo ir sovietmečiu. „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ 1974 metų 12-ame numeryje rašoma, kad per Šilinių atlaidus būdavo išdalijama apie 50 tūkst. šv. Komunijų.

Dabar atlaiduose kasmet švenčiamos Lietuvos kariuomenės, policijos, medikų, katalikiškų bendruomenių, kunigų ir vienuolių, šeimų ir jaunimo dienos, kuriose meldžiamasi Lietuvai ir Bažnyčiai aktualiomis intencijomis.

Skelbiama, kad atlaiduose kasmet apsilanko per 50 tūkst. piligrimų.

Vienas iš Šiluvos lankytinų objektų – šiuolaikiška šventovės muziejinė ekspozicija. Ji įrengta 2009 metais, projektuojant Piligrimų centrą.

Šiluva nuo pat įsikūrimo buvo viena svarbiausių ne tik Žemaičių vyskupijos (vėliau Kauno arkivyskupijos), bet ir visos Lietuvos šventovių. Čia 1608 m. apsireiškė Švč. Mergelė Marija. Bazilikoje galima išvysti stebuklais garsintą Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslą.

Viena iš relikvijų – geležinė skrynija, apie 1569 m. Šiluvos klebono J. Holubkos pakasta žemėje. 1612 m., po Mergelės Marijos apsireiškimo, ji rasta žemėje. Skrynioje gulėjo liturginiai indai ir Katalikų bažnyčios steigimo Šiluvoje akto nuorašo kopija. Atradus šį dokumentą, 1622 m. buvo baigtos teisminės bylos ir Bažnyčia su jai priklausantiomis žemėmis gražinta

Šiluvos šventovės muziejinė ekspozicija.

katalikams.

Ant priešakinės sienos išvystame didelį paveikslą, vaizduojantį Mergelės Marijos apsireiškimą. Jį 1931 m. nutapė dailininkas iš Cencstochovos Boleslovas Rutkovskis. Iki 2003 metų šiuo paveikslu buvo uždengiamas bazilikos didžiajame altoriuje esantis Marijos su Kūdikiu paveikslas. Atidengiamas jis būdavo tik švenčių ir pamaldų metu.

Dar vienas eksponatas – originalus architekto Antano Vivulskio ranka pieštas Apsireiškimo koplyčios projektas, darytas 1906 m.

A. Vivulskio koplyčios brėžinių grafika neįprasta to meto Lietuvai ir Rusijai – brėžiniai atlikti tušu, akvarele ir spalvotais pieštukais, tonavimu parodyta apimtis ir šešėliai. 1908 m. projektas buvo eksponuotas Antrojoje lietuvių dailės parodoje, nors, kurdamas jį, autorius dirbo tikrai ne parodai.

Šiluvą tarp kitų šventovių išskyrė popiežius Jonas Paulius II, joje apsilankęs 1993 m. rugsėjo 7 d. Čia galima išvysti jo Šiluvai pa-

Šiluvos atlaiduose dalyvavo ir gausus Ukmergės dekanato maldininkų būrys, Ukmergės dekanato „Carito“ savanoriai, choras „Magnificat“. Nuotraukomis jie pasidalijo parapijų feisbuko paskyroje.

dovanotą Vatikano meistrų rožinį su šio popiežiaus herbui.

Ekspozicijoje išlikę XVII a. liturginiai indai – Šiluvoje naudotos dvi taurės ir dvi komuninės. Komuninė – indas, kuriame laikoma konsekruota duona – Jėzaus Kristaus Kūnas. Savo išvaizda ji primena uždengiamą taurę. Mišių taurė, dar vadinama kieliku, – pagrindinis liturginis indas, kuriame laikomas eucharistinis vynas.

Muziejaus ekspozicijoje yra ir vadinamos stebuklų knygos, kuriose užrašytos istorijos, liudijančios per Dievo Motinos užtarimą Šiluvoje patirtus stebuklus, ir klebono kun. Vlodo Simaškos bei jo brolio kun. Eduardo Simaškos rašyta byla „Apie gaunamas malones Šiluvoje per Švenčiausios Marijos,

Dievo Motinos, užtarimą“. Joje randame daugiau nei 180 malonių ir išgijimų, įvykusių apie 1914–1999 metus.

Šiluvos šventovė bažnyčios ir istorines vertybes jau nuo XVIII a. pab. saugojo bazilikoje esančioje Ligonų Sveikatos koplytėlėje. Dėl joje esamų vertybių, koplytėlė tuo metu buvo vadinama Brangenybių koplyčia.

Šiuo metu čia eksponuojama paroda „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika ir Šiluva“, skirta „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ 50-mečio jubiliejui.

**Parengė
Vilma Nemunaitienė**